

hindre, at Nogenjomhelst kan blande sig i indbre eller de slesvigiske Anliggender. Naar jeg har sagt, at der kan lægges en forskjellig Fortolkning i Adressen, saa troer jeg, at Flere vilde dele den samme Anskuelse med mig. Det har glædet mig at see, at Holsteens Udfkillelse ikke er stillet som Betingelse for Frihed i Slesvig, men der er dog stillet den Betingelse, at Ordningen af Holsteens Forhold, som jeg jo til en vis Grad fuldstændig deler, maatte gaae forud, forinden Frihed kom ind i Slesvig. Jeg seer ikke, fortolket efter mit Syn, at der er nogen Tøddel om, at der, hvad der for ikke længe siden i Pressen har været paa Dagsordenen, er Spørgsmaal om, eller forlanges Inkorporationen. Jeg troer, at en Inkorporation, naar jeg betragter den med de Dine, som jeg betragter den, nemlig som en Tvangsforanstaltning, vil være det bedste Middel til at indbyde Tydskland med Holsteen til, at blande sig i vore Anliggender. Den vil blive en Begyndelse til, om end vi seiede for Diebsticket, at rive Slesvig over. Hvad jeg savner i Adressen er, at man skulde klynge sig om Slesvig, at der indberligere og alvorligere skulde være udtalt, hvad det egentlig gjælder om. Det er det byrefjødte Slesvig, som vi ikke kunne tabe, men det er ikke Slesvig paa Kortet, men Slesvigerne; det er de sydlige Slesvigerne og de nordlige Slesvigerne. Vi kunne ikke Andet; vi maae have dem Allesammen med, og jeg kan vidne om, og det er Sandhed, saavidt mig bekjendt — og jeg kjender det temmelig nøie — at Slesvigerne i Almindelighed ikke vilde til Tydskland, at Tanken endogsaa hos adskillige af dem, der vare de fremragende i den fjendtlige Leir, ikke er for et Schleswig-Holstein. Det er min Tro og min Tanke, og jeg troer netop, at ved at holde Forholdene under Ufrihed, som de nu holdes, give vi Ublandet og Slesvigholstenerne Midlerne til at blande sig i vore Forhold. See vi tilbage til, hvordan Danstheden kom ind i Slesvig i 1848 — jeg levede der ogsaa i den Tid, og for den Tid — ja, saa troede vi, at see, at meget af Danstheden var udslettet af de tydskfinede Skolelærere og Embedsmænd, at der ingen Frelse var. Det glemmes albrig, at flere hæderlige Mænd — jeg troer her at burde nævne Hans Riisen, Peder

Hjort Lorentzen, Peter Christian Koch, Laurids Skau og Hædermanden Krüger og jeg vil endnu nævne Flor — at de have virket store Ting for Danstheden i Slesvig, men det maa ikke glemmes, at det er fra Menigfolket, at Danstheden igjen kom til Ret i Slesvig. Nu er det aabenbart, at i det blandede Distrikt, der, hvor Sprogforholdene ere blandede, er det, i det Mindste efter min Anskuelse, en Hindring for, at de loyale Følelser kunne komme frem, at Folk mod deres Villie ere henviste til, at deres Børn skulle gaae i Skoler, hvor Undervisningsproget ikke er Hjemmets. Dette er min fuldstændige Overbeviisning — jeg veed, at jeg udtaler den her for Mange, som føle sig saarede derover, men det er Sandhed — det er Sandhed, at de loyale Følelser i Slesvig vilde vinde og ville seire, dersom den personlige Frihed hermed bliver hævdet. Der er ikke Frihed i saa Henseende. Dertil kommer, at jeg synes, at vi bør Alle klynge os om, at vore slesvigiske Brødre kunne faae den Frihed, de fattes. Vi vide, at der er megen Villkaarlighed i Lovgivningen i Slesvig: der er lybft Ret og der er Tydsk Lov, og saa er der Friserstrøget, disse skjæffe og hæderlige Folk, iblandt hvilke der er mange loyale og troe Mænd, men Slesvigerne have kun liden Indsigt i deres Lovgivning; den er altfor forviklet og vilkaarlig. Embedsmændene — jeg nævner dem med Hæder, jeg nævner, at det er hæderlige Embedsmænd, vi have i Slesvig, men jeg nævner ved Siden af, at de under Ufriheden ikke ere istand til at fremme Loyaliteten, hvor det var ynskeligt; og da Lovgivningen er vilkaarlig i Slesvig, er det klart, at naar Overstyret er svagt, bliver det vanskeligt at regjere, uden at Villkaarligheden kommer ind. Det er min Tanke, min Tro og mit Haab, at naar Friheden kommer ind i Slesvig, og naar det i Sprogbelstet bliver overladt til Befolkningen selv at bestemme, hvor de vilde have, at deres Børn skulle gaae i Skole, at vi da ikke opfostre eller tillempe en loyal Befolkning, men at vi faae den vis. Hvorfor skulde Slesvigerne være anderledes, end Folk i Almindelighed ere? Ere de ikke i Almindelighed fredelstende? Og kan det ikke være en Lykke at være i Slesvig, naar Folket føler sig frit, med Bevidstheden om, at den danske og tydsk